

66.
koncertní
sezona
2021
2022

Pavle, děkujeme!
Komorně
v Besedním domě
1. abonentní koncert
Besední dům
10|11|2021

Filharmonie
Brno Philharmonic

Pořad koncertu

PAVLE, DĚKUJEME!
rozlučka Pavla Šabackého

GIOACCHINO ROSSINI / arr. **GWYN SEYMOUR**
Vilém Tell, předehra k opeře

GUSTAV HOLST / arr. **JOHN KIRBY**
Mars ze suity *Planety* op. 32

OLIVIER MESSIAEN
Louange à l'immortalité de Jésus pro violoncello a klavír

přestávka

DAVID POPPER / arr. **SEBASTIAAN van ECK**
Polonaise de concert op. 14

JAMES HETFIELD, LARS ULRICH (METALLICA)
arr. **APOCALYPTICA**
Nothing Else Matters

Ukrajinská lidová / arr. **LYNN LISTER, PAVEL ŠABACKÝ**
Ščedryk

EDVARD GRIEG / arr. **NICK HALSEY, PAVEL ŠABACKÝ**
V jeskyni krále hor ze suity č. 1 op. 46 z hudby k *Peeru Gyntovi*

ARVO PÄRT
Spiegel im Spiegel pro violoncello a klavír

violoncellisté **Filharmonie Brno**:

Pavel Šabacký, Michal Greco, Eva Kovalová,
Pavla Vydrová, Radan Vach, Rudolf Mrázik,
Iveta Vacková, Pavlína Jelínková,
Katarína Madariová, Lukáš Svoboda

Kateřina Mrázková zpěv
Dennis Russell Davies klavír

Čas nezastavíš... Po téměř čtyřech dekadách působení ve Filharmonii Brno se s orchestrem loučí Pavel Šabacký, charismatický violoncellista a dlouholetý koncertní mistr orchestru. Pro svůj rozlučkový koncert si sám sestavil rozmanitý program, k jehož realizaci si přizval své kolegy z violoncellové skupiny, šéfdirigenta Dennise Russella Daviese v roli klavíristy a pěvkyni Kateřinu Mrázkovou.

Rozhovor s Pavlem Šabackým

Jak ses dostal k violoncellu?

V rodině se pěstovala hudba, pořád se hrálo, zpívalo. Moje sestra, o osm let starší než já, hrála na housle. Když mi bylo necelých pět, otravoval jsem rodiče, že chcu „malou basu“. A na Vánoce před mými pátými narozeninami jsem pod stromečkem našel malinkaté cellíčko. Chodil jsem pak ve Valašském Meziříčí do zušky a na jedné soutěži si mě všiml pan dr. Měrka, u kterého jsem pokračoval soukromě. V deseti letech jsem ale musel začít úplně od začátku, protože se zjistilo, že mám vratiprst, se kterým se nedala hrát palcová poloha. Muselo se tedy rozhodnout: buď operace, kterou předtím nikdo nikdy nedělal, nebo přejít na jiný nástroj. Dr. Měrka našel v Bratislavě profesora Nádvořníka, který to nastudoval... Povedlo se, ale s hraním jsem byl zase na začátku, ruka si musela zvyknout...

Byl jsi horlivým žákem, nebo tě rodiče museli do hraní nutit?

Asi jako na každého na mě přišla krize v pubertě, kdy jsem chtěl hrát basket, tenis, fotbal, začaly mě zajímat holky... Uvažoval jsem, že půjdu do basketbalového týmu NHKG Ostrava, kam mě lákali. Ale naši řekli: „Sportem se neuživíš.“ Občas museli přitvrdit.

Zůstal jsi tedy u hudby. Šel jsi pak na konzervatoř?

Nejdřív na gympl, protože taťka řekl, že má doma komediantů dost a ať je ze mě inženýr nebo doktor. A k tomu že si samozřejmě můžu

hrát. Během prvního roku na gymplu ale dr. Měrka udělal chytrou věc: pozval mě jako nesoutěžního hosta na přehlídku ruských a sovětských písní nebo jak se tomu říkalo – on tam vždycky prosadil takové ty Veržbilovičovy etudy, Ajvazjanův koncert apod. V porotě byl i zástupce ředitele konzervatoře, který řekl: „My to bereme jako přijímací zkoušky, jestli chceš, můžeš si udělat rozdílovky z předmětů, které jsi neměl, a budeš přijat.“ Nevěděl jsem, jak to doma říct. Až jsem jednou přišel domů, tam ticho, táta nebyl doma. Dorazil pozdě večer, bouchl dveřma, měl trochu upito, nemluvil se mnou. Pak se ukázalo, že otevřel obálku (táta se taky jmenoval Pavel) a uvnitř bylo napsáno: Jste přijat do druhého ročníku na konzervatoř. Když jsem absolvoval, táta za mnou přišel a řekl, že se teda tou hudbou můžu živit. Takže jsem potom šel na akademii...

Kdy jsi přišel do filharmonie?

V polovině čtvrtého ročníku na akademii. V prosinci 1982 jsem byl na konkurzu, od ledna následujícího roku jsem dostal smlouvu. Pak jsem dokončil JAMU, šel jsem na vojnu a po ní jsem se vrátil.

Kdy ses stal koncertním mistrem a jak k tomu došlo?

Přiznávám, že jsem nikdy nechtěl skončit v tutti. I v komorním orchestru jsem chtěl být vždycky na nějakém funkčním místě. Když ve filharmonii odešel pan Jubánek jako první zástupce koncertního mistra, posunul jsem se na třetí židli. Pak jsem čekal, až odejde pan Lukáš do důchodu, poté jsem vyhrál konkurz na jeho místo. Ale ve kterém roce to bylo, to ti z paměti neřeknu. Data a vůbec historie mi vždycky dělaly problém. I z dějin hudby jsem odmaturoval z milosti za tři... Já dokonce kantorům vždycky dával hlasitě najevo, co si o datech a studiu dějin myslím – pořád jsem jim říkal, že si nepotřebuju pamatovat data narození, úmrtí a tak dále, že se to všechno dá najít v knize... Tak si ten rok když tak najdi.

Podle tvého životopisu to bylo v roce 1992. Na dráhu sólisty tě to netáhlo?

Sólově jsem vždycky chtěl hrát, ale stačilo mi to v rámci toho, co se mi nabízelo jako koncertnímu mistrovi. Sólová dráha je jiná řehole a ta mě netáhla. Mám psy a nechtěl jsem být pořád na cestách.

K psům se ještě dostaneme... Teď by mě zajímalo, na kterého šéfdirigenta, kterých jsi v brněnské filharmonii zažil několik, vzpomínáš nejraději?

Řeknu to kulišácky: na každého v jeho určitém období. Treba z Aleksandara Markoviče jsem byl nadšený tak dva roky, z Alda Ceccata, Petra Altrichtra, Petra Vronského to samé. Myslím, že to byl Markovič, kdo říkal, že dlouhé manželství šéfa s orchestrem je nebezpečné.

Měl jsi sám během svého působení ve filharmonii lepší nebo horší období? Nemyslím to teď umělecky, ale spíš pocitově, z hlediska spokojenosti...

Nejlepší to bude za pár dní, až budu v důchodu... Ale vážně: na začátku byl člověk ohromen novým světem, další impuls přišel s nástu-

pem na pozici koncertního mistra. A naopak vyloženě špatné období, to jsem nikdy neměl.

Violoncellová skupina brněnských filharmoniků vyvolává dojem stmelení, často se scházíte, nakonec i existence souboru Brněnští violoncellisté, tvořeného hlavně filharmoniky, o tom svědčí. Jaký je tedy život skupiny mimo filharmonické pódium?

Většina života skupiny se odvíjí od větších věcí – koncertů s orchestrem nebo těch samostatných – až po zdánlivě maličkosti, jako jsou setkání na zahradě u jednoho či druhého z kolegů, u někoho doma, v šatně, v hotelích na turné, tam se zkrátka tmelí kolektiv... Tím, že se takhle dokážeme scházet a hrát mimo „podnik“, tak to o něčem svědčí. Kdyby ses mě zeptal, na co budu nejvíc vzpomínat, tak to bude „moje“ skupina, nezapomenutelná, úžasná parta. Na naše akce zveme i bývalé členy, kteří, když to jde, přijdou.

Kdy a jak vlastně vznikli Brněnští violoncellisté?

Dali jsme je dohromady dávno – zase ta data, která si nepamatuji... [Bylo to v roce 1999.] Hráli jsme Villu-Lobose, Zámečnickovy skladby... Obecně mám rád komorní orchestr a violoncellový soubor k němu má blízko.

A jak ses dostal ke kynologii?

Ke psům chovám silný vztah od malička. Doma ve Valašském Meziříčí jsme měli psa. Pak na JAMU jsem měl první velkou lásku, která taky měla psa. Jednou, když už byla v jiném stavu, toho psa přihlásila na závod, kde jsem za ni zaskočil. A i když jsem pokazil, co jsem mohl, ten pes byl tak dobrý, že jsme vyhráli. Tenkrát to byl zlom. Teď už mám páteho psa.

A jak jde časově skloubit dvě činnosti na vysoké úrovni: výcvik psů a hru na violoncello ve filharmonii?

Vlastně nevím, jak to jde. Je to minutu od minuty, hodinu od hodiny. Psa člověk musí trénovat pořád, zatímco na cello cvičil do osmnácti...

Docházelo někdy k tomu, že sis bral cello na cvičiště?

Občas to tak vypadalo, protože jsem někdy přímo z cvičiště jel na nějakou akci. Treba nedávno jsem byl dva dny na školení v Rakousku, kde se posuzovaly mezinárodní atesty psů, kteří pak jdou do praxe, to končilo v jednu hodinu. A protože ve čtyři jsem měl generálku a pak koncert, nechtěl jsem riskovat, nechtěl jsem se vracet přes domov, a tak jsem měl všechny věci na koncert s sebou v autě a jel jsem rovnou do Besedního domu.

Tvůj syn je skladatelem. Radíš mu?

Pořád mu kladu na srdce, co nemají muzikanti rádi: aby neměl první stránku plnou vysvětlivek, co znamená v notách tečka, kolečko, sluníčko, jestli to je zaskřípání nebo něco jiného... My si to stejně za dvě minuty nepamatuujeme a přestáváme ty zvuky podle návodu vytvářet. Přesvědčuji ho, aby čerpal z toho, co všichni známe, aby psal hudbu,

kteřá je zapsaná tradičním způsobem – a ať je pak klidně moderní. Spousta skladatelů 20. a 21. století, které hrajeme, to tak dělá nebo dělala: Arvo Pärt, Alfred Schnittke, Kurt Schwertsik...

Co plánuješ do budoucna?

Co se týče hudby, rád bych občas pokračoval v Czech Virtuosi, pak mám nový projekt Katakomba se zpěvačkou Katkou Mrázkovou. Budu se věnovat psovi, záchranářské organizaci, práci na zahradách v Košicích a Hustopečích, včelám...

Na koncerty jako posluchač chodit budeš?

Ne.

A co vzkážeš novému koncertnímu mistrovi?

Ať si skupinu pěstuje, jako jsem si ji pěstoval já. Ona mu pak půjde na ruku.

ptal se a zapsal Vítězslav Mikeš

Jako 6letý doma ve Valašském Meziříčí, 1964

Kynologické začátky se psem Ed Vondra, 1985

Se synem Pavlem po návratu z Turecka – mise po zeměměření, 1999

Brněnští violoncellisté na Moravském podzimu, 2015

S kolegy Michalem Greco a Rudolfem Mrazíkem

Vsetínský rodák **Pavel Šabacký** vystudoval hru na violoncello na ostravské konzervatoři u Ivana Měrky a na brněnské JAMU u Karla Krafky. Během studií získal několik ocenění v mezinárodních interpretačních soutěžích. V roce 1983 se stal členem Filharmonie Brno a od roku 1992 v ní působí jako koncertní mistr. Spolupracuje také s Českými komorními sólisty a Czech Virtuosi, od roku 1999 vede soubor Brněnští violoncellisté. Jako sólový hráč provedl s brněnskou filharmonií např. Brahmsův *Dvojkonzert pro housle a violoncello*, Korngoldův *Violoncellový koncert* a Schnittkeho *Concerto grosso č. 2* pro housle, cello a orchestr. Premiéroval několik skladeb soudobých autorů (Antonín Tučapský, Leoš Kuba). Nedílnou součástí jeho života je záchranná kynologie (výcvik a praktické využití záchranných psů), které se jako dobrovolník věnuje už od roku 1985; v tomto oboru se stal dvakrát mistrem světa a vyhrál řadu dalších prestižních soutěží, působí jako mezinárodní rozhodčí, je členem Odborné kynologické komise při MV ČR a vede záchrannou organizaci SIRIUS.

Zveme vás na

Černý rytíř & Faust, 1. ab. koncert cyklu Filharmonie v divadle I v Janáčkově divadle 11. a 12. 11. 2021 v 19:00: **Elgar** Černý rytíř, **Schnittke** „Seid nüchtern und wachet...“, Faustovská kantáta; sólisté Iva Bittová, Jan Mikušek, Richard Samek, Jiří Brückler – zpěv, Český filharmonický sbor Brno, Filharmonie Brno, dirigent Dennis Russell Davies

Mladá krev aneb Hudba zblízka, 1. ab. koncert v Besedním domě 24. 11. 2021 v 19:00; účinkují členové Orchestrální akademie Filharmonie Brno a hosté

Světová premiéra!, 1. ab. koncert cyklu Filharmonie doma v Besedním domě 25. a 26. 11. 2021 v 19:00: **Brahms** Variace na Haydnovo téma, **Barber** Violoncellový koncert, **Nejtek** Sklepní skici; Matt Haimovitz – violoncello, Nikol Bóková – klavír, Filharmonie Brno, dirigent Dennis Russell Davies

Filharmonické dechy a Davies I, 2. ab. koncert cyklu Komorně v Besedním domě 27. 11. 2021 v 19:00: **Danzi** Kvintet d moll, **Bolcom** Five Fold Five, **Milhaud** Krb krále Reného, **Poulenc** Sextet; Kristina Vaculová – flétna, Anikó Kovarikné Hegedűs – hoboje, Emil Drápela – klarinet, Jozef Makarovič – fagot, Milan Mrazík – lesní roh, Dennis Russell Davies – klavír

Podzimní koncert Kantilény v Besedním domě 28. 11. 2021 v 17:00: **Novák**, **Hanuš**, **Trojan**, **Kočí**, **Hradecký**, **Pololáník**, **Britten**, **Paľa**, **Král**; Marek Paľa – varhany, klavír, Jiří Klecker – housle, Anežka Moravčíková – kontrabas, Lukáš Krejčí – vibrafon, perkuse, Magdalenka, Kantilénka a Kantiléna, sborníkáři Jiří Klecker, Veronika Novosádová a Michal Jančík

Prodej vstupenek

- on-line: www.filharmonie-brno.cz
- v předprodeji Filharmonie Brno, Besední, 602 00 Brno
☎ +420 539 092 811, e-mail: predprodej@filharmonie-brno.cz
PO–PÁ 12:00–18:00 h
- v předprodeji Domu pánů z Lipé, nám. Svobody 17, 602 00 Brno
Otvírací dobu sledujte na www.dpl.cz.
- ½ hodiny před koncertem v místě jeho konání

Rezervace vstupenek

- on-line: www.filharmonie-brno.cz
- e-mail: predprodej@filharmonie-brno.cz
- ☎ +420 539 092 811

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Po jeho začátku není vstup do sálu umožněn. Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podporu a spolupráci děkujeme

Vydala Filharmonie Brno v roce 2021 nákladem 150 výtisků
texty Vítězslav Mikeš

motiv na obálce je inspirovaný stropní malbou ze zasedání Besedního domu, která představuje páva s květinami

foto archiv Filharmonie Brno a Pavla Šabackého

produkce Printeco s.r.o.

redakční uzávěrka 3111|2021

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

B | R | N | O | MINISTERSTVO KULTURY | **Jihomoravský kraj**

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.
Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Jihomoravského kraje.

www.filharmonie-brno.cz
www.salprobrno.cz

